

BLICKFÅNGAD

En digital kamera avläser hur ögat rör sig över en tidningssida eller en bild, informationen lagras i en databas och kan analyseras i efterhand av forskarna vid Ögonrörelselabbet på SOL-centrum. FOTO: KENNET RUONA

Ögats rörelser bestämmer utseendet på framtidens tidning

Forskare på Humanistlaboratoriet intresserar sig för sambandet mellan språket och seendet. Försökspersoner får en berättelse baserad på en bild uppläst i hörlurar samtidigt som en ögonrörelsekamera registrerar hur personen avläser bilden.

– Projektet försöker kartlägga vilken effekt det språkliga tänkandet har på hur man uppfattar en bild, berättar docent Kenneth Holmqvist.

Han beskriver projektet som en pågående grundforskning i lingvistisk relativitet som involverar flera forskare och miljöer inom Lunds universitet. Kenneth Holmqvist leder arbetet på Humanistlaboratoriet på SOL-centrum som i februari var värd för en nordisk workshop kring ögonrörelseforskning ”Applied Eye-tracking”. Det är en digital teknik som funnits i drygt ett decennium.

Under de tio år som Kenneth Holmqvist arbetat med ögonrörelseforskning har han undersökt tidningsläsning både i pappersform och i de nätbaserade upplagorna.

– Det är väldigt stora skillnader i hur vi läser. På nätet läser vi selektivt och djupt, på papper brett och grunt, berättar han. Mycket har att göra med att ögat snabbt flyttar sig över de fysiska sidorna, ►

▶ medan det tar längre tid att ladda upp en ny artikel i nättidningen.

De jämförande resultaten visar att en pappersläsare tillägnar sig 10–15 procent av tidningens hela innehåll medan nätläsaren studerar ett urval på 4–5 hela artiklar men läser hela texten. I en papperstidning söker ögat information hos bild – rubrik – text, i den ordningen, medan nätläsaren söker text – bild.

– Vi vet egentligen inte varför, men det kan bero på att många tidningar har små bilder med låg upplösning på nätet, menar Kenneth Holmqvist. Högst uppmärksamhet i papperstidningen har annars informationsgrafiken, där läser man texterna ingående.

TILLSAMMANS MED Sydsvenskan driver Humanistlabbet ett projekt kring design av digitala publiceringsformer. En modell man forskar kring är läsning av tid-

ningssidor i pdf-filer som man laddar ned till en handdator.

– Där kan man använda foton över hela uppslag, snabbt bläddra fram och tillbaka mellan sidorna. Vår forskning visar att andra designelement som en elektronisk tidning bör utnyttja är fakta och insprängda citat. De är viktiga för att locka till läsning, säger Kenneth Holmqvist.

UNDER DEN TVÅ DAGAR LÅNGA workshopen i "Applied Eye-tracking" presenterades aktuell forskning som digital teknik att skriva text med hjälp av blickrörelser. John Paulin Hansen på IT-universitetet i Köpenhamn leder ett forskningsteam som designar system för rörelsehindrade användare där målet är att skriva 25 ord i minuten.

Ett annat område för ögonrörelsestudier är trafikforskning. Psykologen Trent

Victor från Uppsala universitet har i samarbete med Volvo Technology visat hur en bilförarens uppmärksamhet förändras i distraherande situationer. När man talar i telefon eller använder bilens navigationssystem koncentreras blicken mot vägens mitt och färre blickar riktas mot eventuella faror och medtrafikanter.

– Ögonrörelseforskning är ett område som växer snabbt, vi behöver ett nordiskt forum för att utbyta erfarenheter och metoder, berättar Kenneth Holmqvist om bakgrunden till workshopen som är tänkt att vara en återkommande sammankomst.

– Alla behöver ju inte uppfinna hjulet på nytt.

THORE SONESON

Kenneth Holmqvist korrigerar kamerahjälmen på laboratorieassistenten Richard Andersson. Ögonrörelselabbet på SOL-centrum har flera forskningsprojekt knutna till läsning av elektroniska tidningar och digital design.
FOTO: THORE SONESON

